

זמנים לשבת קודש

הדלקת הנרות	4.30
חצות היום והלילה	11.24
עלות השחר	4.12
נץ דרכה	5.40
סוף זמן קריש	7.48 - ב' 8.31
סוף זמן תפילה	9.29
שקיעת החמה	5.09
מוצאי שבת	6.22

דמיתה לתמר

גריז קסיר - שנה ו' - בראשית תש"ע

י"ד ע"י

התאחדות אברכים "ויואל משה" ד'סאטמאר

נתייחד ע"י כ"ק מרן וביה"קו"ע
בנשיאות כ"ק מרן רבנו של ט"א
בעיה"ק ירושלים תובכ"א

מגיד תעלומה

בזמן מנחה דשבת עלתה מחשבת הבריאה

קבלה בידינו מהרה"ק מוה"ר מנחם מענדל [מרימנב] זצוק"ל ז"ע וע"ה, כי יען שבשבת קודש סמוך לחשיכה עלה במחשבה ורצון עליון לבדוא את העולם, כמו שכתוב ויהי ערב ויהי בוקר, אם כן היה התחלת הבריאה להטיב לברואיו בעת המנחה של שבת קודש, ולזה אנו מתפללים בכל שבת לעת ערב בתפילת המנחה, ואני תפילתי לך ה' עת רצון, שיתמשך עלינו עתה גם כן הרצון ההוא, שהיה אז בשעת הבריאה להטיב לברואיו.

(בארות המים, י"ו המים)

העדי קידושין של אדם הראשון

הגד"ק בעל דברי חיים זצ"ל מצאנו בהיותו עלם צעיר לימים העמידו רב גדול אחד על כור המבחן ויאמר לו הרב, הגד נא לי כשקידש אדם הראשון את חוה אשתו מי היו העדי קידושין, שהרי לא היה בעולם איש וזולתו, והשיב לו העלם על אתר, דהא אומרין בקידושין דס"ה דצריך עדי קידושין דילפינן דבר דבר ממנו, ומקשה אי מה להלן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי אף כאן, ומשני, התם לא קא חייב לאחרני הכי קא חייב לאחרני, וא"כ אדו"ר לא היה חב לאחרים שלא היה איש וזולתו, ושפיר ל"ל הודאת בעל דין כמאה עדים דמי.

(תהלות חיים)

טעם שאומרים שהשמחה "במעונן"

מה שאומרים בנישואין שהשמחה "במעונן", דהיינו רקיע ששמו "מעונן", ולא שאר הרקיעים, לפי שבמעון היו מלאכי השרת, והיו מביאין לאדם הראשון סעודתו ביום שנשא חוה כדאמרין בחגיגה, לכן כשנשואין את האשה אומרים שהשמחה "במעונן".

(שיטה מקובצת, תכונות וז, בשם פירוש הגאונים)

אמירת חרחין לשמח החתן

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, י"ל בזה אסמכתא למה שנוהגין לומר חרחין [גרמנען] לשמח חתן וכלה, דכשאומר חרחין הרי הוא משלים החרח עם החרח שלפניו שיהיה בשוה, והריזה כענין עזר כנגדו.

(מנחת יחיאל, בראשית)

מליצה בענין "עזר כנגדו"

אעשה לו עזר כנגדו, יש לומר בדרך צחות, כי לפעמים אין האדם רוצה לעשות צדקה וחסד, ורק מפני שבושה הוא לו אם לא יעשה, מוכרח הוא לעשות צדקה שלא ברצונו, והנה עכשיו שיש לו אשה, יש לו תירוץ שאינו יכול מפני אשתו שהיא כנגדו ומעכבתו, וא"כ הוי זהו לו לעזר - שהאשה כנגדו.

(אמרי נחמס, בראשית, בשם הר"ק ר' פנחס מקארין ז"ע)

מילי מעלייתא

מה שישראל מונים מהלבנה הוא אחר חטא העגל

בראשית ברא אלקים. עיין רש"י שכתב דלא הי צריך להתחיל התורה אלא מהחדש הזה לכם והמזרחי הקשה דהא יש כמה מצות מקודם, ולפענ"ד נראה דהנה התורה לא נתנה רק לבני ישראל וזה לדעתנו מונין החדשים שישראל מונין ללבנה. וזה שאמר שלא הי לו להתחיל רק מהחדש הזה לכם שלא נמשלו ישראל, אמנם באמת זהו לאחר החטא בעגל אבל קודם החטא היה החמה והלבנה שווים דכל מה שמונים ללבנה הוא משום שישראל גם כן לא נמשכה גדולתם כמו הלבנה אבל קודם החטא היה נמשכה מלכותם והנה שבירת הלחות היה גם כן מורה על ישראל שבכיוול שבר מלכותם, ובוה יש לקשר סוף התורה לתחלתו שפירש"י שקאי על שבירת הלחות ולכך מתחיל מבראשית שאלמלא החטא היה מלכותם נמשכת ודו"ק. דברי שאול

בן ייח לחופה

לא טוב היות האדם לבדו, כי טו"ב בגימטריא י"ז, ומכאן רמז למה שאמרו חז"ל (אבות פ"ה מ"ב) בן ייח לחופה, והיינו לא טוב היות האדם, ר"ל שאין האדם נשאר תמיד כבן טו"ב (י"ז) שנה שיוכל להיות לבדו, אלא אעשה לו עזר כנגדו, ומשמע מזה כי דוקא בשנות הי"ז האדם עדיין לבדו, אבל יותר מזה, דהיינו כשהוא בן ייח, כבר צריך לישא אשה.

מטעמו של העץ ראתה חוה דפריו מותר

ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו' ותקח מפריו ותאכל. נראה לומר הסמיכות, דאיתא בשם הגאון רבי אברהם ברודא ז"ל, דכל הוכחת הנחש דהפרי לא נאסר באכילה הוא משום דאיתא במס' חולין (דף קט:) כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן כוונתה, וכיון דעץ הדעת דהתורה אסר העץ, טעם העץ הוא כטעם הפרי, ובשאר אילנות אין טעמם שוה, אי"כ ליכא למימר דשרי לן כנגדו בשאר אילנות, דכיון דאין טעם בעץ כלל אינו שייך למימר דשרא לן כנגדו, וע"כ צ"ל דבעץ הדעת גופא שרי, אסר לן העץ, ושרי כנגדו הפרי, וכל זה הוא נוחא אם היה להעץ טעם, אבל אם בעץ הדעת לא היה טעם רק בהפרי, אם כן הא דאסרה התורה לאכול העץ הדעת היינו הפרי שפיר איכא למימר שרי לן כנגדו בשאר אילנות, דהפרי מותר בשאר אילנות. וז"ש ותרא האשה כי טוב העץ למאכל, ואם כן אסר לן רחמנא העץ, על כן ותקח מפריו ותאכל, דהפרי מותר כנגדו.

בנין ת"ד

ישיבת תורה						
סדר הלימוד לפ"ר נח - מסכת יומא						
יום	א	ב	ג	ד	ה	ו
דף	י.	י.	יא.	יא.	יב.	הזרה

מענינא דיומא

שבת בראשית הוא נגד ר"ה

אדמו"ר א"ז בעל יסוד העבודה ז"ל אמר, כי שבת בראשית הוא נגד ראש השנה, נח נגד יוה"כ, לך נגד סוכות. בית אברהם

בשבת זו יש הארת שמחת תורה

שבת בראשית יש בו הארת חג שמחת תורה, על פי מה שאמר אדמו"ר אבי ז"ל בשם הרה"ק מטשורטקוב ז"ל, על שבת שאחרי חג השבועות, שהעולם קוראין אותו שבת נאך (אחר) שבועות, ואמר כי השבת הזה הוא נאך (עוד) שבועות, ואמר כי השבת הזה הוא עדיין נמשכת הארת החג, ואותו דבר בכל שבת שאחרי חג, אי"כ בשבת הזה יש בו הארת שמחת תורה. בית אברהם

בשבת זו נכללין כל שבתות השנה

הרה"ק מרוזין ז"ע אמר מפני מה נקרא שבת זה שבת בראשית, הלא שבת תשובה היא שבת הראשון לשבתי השנה, רק כי בשבת הזה נכללין כל שבתי השנה. כנסת ישראל

בשבת זו נפתח פנים לכ"א מישראל

החידושי הרי"ם זצ"ל הגיד, כנו שהזה"ק מפרש במילת בראשית ע' תרעין לאוריינתא, הרי נמילת בראשית מושך פנים לכל התורה, כמו כן בשבת בראשית נפתח פנים לכל התורה, וכמו כן בשבת בראשית נפתח פנים לכל אחד מישראל, וכמו כן ממושך כל השנה. שית שפ"י קודש

בשבת זו הוא הגמר לימים הנוראים

ונח נמצא חן בעיני ה' העיקר הוא שיהיה האדם אצל עצמו רק בבחינת מציאת חן, היינו לדעת שאין לו כלום אצל הכורא יתברך, רק כל מה שהוא יתברך חונן אותו הוא מוצא מתנת חינוך, וההכרה הזאת מביא ליראה וקבלת על מלכות שמים, וזה האוצר של יראת שמים, יראת ה' היא אוצר, וזה שאם אומרים בתפלת ר"ה, וגם את י"ח באהבה זכרת, כי ב"ה הוא זמן קבלת עמ"ש, והוא ע"י ההכרה הזאת שאין לאדם רק מוצא מתנת חינוך, מציאת חן בעיני הש"ת, וכבדו את אמו עומדן להתפלל ביום הנורא, וזה שבשבת זו שהוא הגמר והשלמות של קדושת הימים הנוראים שעברו, אם קוראים בסיום הסדרא את הפסוק ונח נמצא חן בעיני ה', ליתנו שזה העיקר, ומשרש הכרה הזאת נמשך כל ימינו ברכות וכו', ובפרט בשב"ק הוא שמברכין בו את החדוש, בוודאי יהיה נמשך כל השפעות טובות וברכות לו ולכל ישראל אכ"ר. תורת אמת

וידעו כי ערומים הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת וישמעו את קול ה' וגו' ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא וגו'. לכאורה צריך ביאור, דקודם

כתיב ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת, ואם כן לא היו ערומים עוד, ומה זה שאמר אחר כך ו'אירא כי ערום אנכי'. ואפשר לפרש בדרך מוסר, דאחר אוכלם מעין הדעת, ועברו על מצות הבורא יתברך, נכנס בהם ערמימות ונתלבש בהם היצר הרע, ויתפרו להם עלה תאנה לכסות בשר ערום, אבל היו קצרים מלמעלה ומלמטה בגלוי בשר וזרוע, כדרך המלבושים הנהוג בזמן הזה בעוה"ר, ועל כן קורוהו הכתוב חגרת שאין לכסותם בגד מלבוש כלל, והם לפי השגת מצבם אז, דימו וחשבו שייצאו בזה לכסות בשר ערום, אבל מיד כשמעם את קול ד' אלקים מתהלך בגן וגו', נאצלה עליהם השפעת קדושה ממוקד הקדושה, והשיגו בעצמם שאין זה בגד לבוש, כי כל גילוי בשר בכלל ערוה הוא, על כן אמר אדם הראשון את קלך שמעתי ואירא כי עירום אנכי ואחבא, ואחר כך כתיב ויעש ד' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם, ולזה יקרא 'מלבוש ולא כשהוא חגורה'.

לנעוץ סוף התורה לתחילתה אשר עשה משה לעיני כל ישראל בראשית ברא אלקים וגו'. ופ"ל עפ"י ש"ס בזה קודש לפרש מאמרם ז"ל מפני מה לא נאמר נו"ן באשרי לפי

שנאמר נפלה לא תוסף קום ואפילו הכי חזר דוד וסמכה ברוח הקודש שנאמר סומך ה' לכל הנופלים ודקדק דכי בשביל שמעו שהנו"ן בדבר רע יחסר הנו"ן וביאורו בספרים שלכך ברא הקב"ה כל העולמות בדרך עיגול כגון השמים והארץ וגלגל החמה והמזלות כדי להורות שהקב"ה ממלא כל עולמין ומסבב כל עולמין ולית אתר פנוי מיני' כמו שדבר עיגול יש בו השתוות למרכז האמצעי לכל הקצוות כך השגחתו ית"ש שוה לכל הנבראים אבל דבר המרובע א"א שיהיה כל הצדדים שוים כי הוויזות הם רחוקים יותר מקצוות הצדדים, וע' זרמו בת העין שהוא גם כעיוגול, כי עיני ה' משוטטות בכל העולם בשוה, אך עפעפין מכסים לפעמים את העין והם עשויים כחצי עיגול דוגמת נון כפופה, וזה רומז לנפילה והסתרת השגחתו ית"ש, אבל אות סמ"ך הוא עגול המרמז על קיום העולם והעמדתו על ידי השגחתו ית"ש, עכ"ד. וזה שאמר הכתוב ולכל האותות והמופתים אשר עשה משה לעיני' כל ישראל, דמשה רבינו ע"ה על ידי שעשה האותות והמופתים בכל ארבעים שנה, לימד בזה את בני ישראל להאמין בהקב"ה שהשגחתו שוה בכל הנבראים וכמו בת עינו של האדם שהוא ג"כ עגול כדכור וזה כוונת המקרא מ"ש אשר עשה משה לעיני' כל ישראל, שלימד אותם כי השגחת ה' היא כמו העיני' המסובבת הכל ומשוטטת בכל ואין כל דבר נעלם מהשגחתו ית"ש, ויתבאר בזה קישור סוף התורה להתחלתה דמתחיל בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וגו' שכמו כן מודאי טעמא נברא העולם עגול להורות שהשגחתו שוה בכל אשר ברא.

(ברך משה)

הרה"ק רבי אברהם חיים הורוביץ ז"ע אבדק"ק פלאנטש - כ"ט תשרי תרע"ט

מאד שגבה עבודתו בעבודה שלכל זו תפלה, שהיה בנעימות ובמתיקות בקל חוצב להבת אש ע"פ נוסח ראפשיץ דזקוב ומאזוואדאוו, וכדורם של אב"י הק' מראזוואדאוו שהיה תפילתו בהשתפכות הנפש ובבכיות נוראות, ובפרט בתפלות המזכירות מענין הגלות והחורבן נחמה וגאולה שפך דמשת כמים ובכה מאין הפוגות אשר נמס לב כל שומע, וע"פ דרך זה היה גם תפלותיו של בנו הרה"ק מפלאנטש בהשתפכות הנפש.

☆☆☆

סיפר הרה"צ ר' אלכסנדר ט"ב מקאליביסאב זצ"ל שהיה חתן הרה"צ ר' דוד מפשעצאל זצ"ל בן הרה"ק מפלאנטש ז"ע, שבעיר קאליביסאב היה דר זקן אחד ששדזכה להיות בין הנסעים להרה"ק רבי אלעזר מדזקוב ז"ע ואחר הסתלקות הרה"ק מראזוואדאוו נסע בתורת חסיד להרה"ק מפלאנטש, ופ"א היה החסיד הזה בראדאמישלא ונכנס בפנתקא ופדין להתברך מפי אותו צדיק הרב מפלאנטש, ואמר לו הרה"ק שיכנס ג"כ לחתנו האברך רבי יואליש לקבל ממנו את ברכתו. כאשר נכנס הזקן לחדר שישב שם רבינו ז"ע נשתעם מאוד, מאחר שרבינו היה אז צעיר לימים בלי חתימת זקן ונראה עוד צעיר מגילו, והיה הדבר לפלא בעיני החסיד הישיש שרבו ישלחו לקבל ברכה מאברך צעיר לימים, וכשהרגיש הרה"ק מפלאנטש בתמיהתו הרגיעו ואמר לו אל תהסס לקבל את ברכתו, אף כי הוא עדיין צעיר לימים אבל דע לך שעתיד הוא להיות רבי זקן "ער וועט נאך זיין אן אלטער רבי... ער וועט האבן א יונג פנים" והחסידי כשמוע דבר רבו נכנסו וניכף לקבל ברכת רבינו ז"ע.

☆☆☆

בער"ח מרחשון שנת תרע"ט לפ"ק איתקטרה בהאי קטירה ונסתלק לבית שלמו, ויבט אותו כל בית ישראל, ומנ"כ בק"ק רישא.

זכותו יגן עליו ועל כל ישראל אמן

הגה"ק רבי אברהם חיים הורוביץ ז"ע נולד בשנת תר"ג, ושד במעלליו יתנער נער, וכבר בילדותו הכיר עליו כי לאילנות רברבא יתעביד, ויצא שמו לשם ולתהלה בכל המדינה, נתגלד על ברכי אביו הקדוש מראזוואדאוו ז"ע, שהיה מתפאר עם פרי קודש חללי.

אחרי פטירת אביו הק' בשנת תרנ"ד התחילו לנהור אליו אלפי חסידים ותקע אהלו בק"ק ראדאמישלא רבתי, ומשם האיר עיני ישראל בתורה ועבודת ה', ונהרו אליו חסידים ואנשי מעשה לשמע לקח מפיו ולהתחמם לאור תורתו וצדקתו.

הרה"ק מפלאנטש היה חתן הגביר הגדול מאחזי רבי בצלאל וויינבערגער מודקא ז"ל, ופ"א כשחשבו לפני מרן הדברי חיים ז"ע את כל הרבנים החשובים שבאו אז לחסות בצל כנפיו הניח הרה"ק ואמר "ר בצלאלם איידם איז אויך דא גיווען, ער איז א וואזשנער זינגערמאן".

☆☆☆

כשהיה הרה"ק מפלאנטש ילד קטן לקחו פעם אביו למרן הדברי חיים ז"ע, ושאל אותו הדברי חיים מה שלמד, והשיב שלמד הסוגיא דמצה הבאה בעבירה, ושאלו הדברי חיים מאי טעמא דמצה הבאה בעבירה פסולה, השיב הרה"ק מפלאנטש משום דקיי"ל אין אדם חוטא אלא א"כ נכנס בו דוח שטות וא"כ אדם זה שעבר עבירה נעשה שטות, וקיי"ל מצות צריפת כוונה, וא"כ איך יוכל לעשות מצה הלא שטות א"א לכוון דעתו, ונהנה מאד הרה"ק מצאנו ואמר "דאס הייסט געלערנט" והוסיף לו הרה"ק מצאנו שילמוד "אסאך ש"ך אסאך ש"ך" כי לימוד ש"ך מחדד את השכל.

☆☆☆

פעם שלח הרה"ק מפלאנטש שליח מיוחד באיזה ענין להרה"ק מהר"ד מבעלזא ז"ע ואחר שמסר השליח את דברי רבו חקר הרה"ק מבעלזא את השליח אזחות התנהגות ותהלכות רבו, וסיפר לו מגדל התמדות ושקידות בתורה, ואף שתוקפתו יסורים רבים ומכאובים גדלים אעפ"כ לא ישיית לבו

ברכת קודש מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אשר בירך במוצאי שמחת תורה העעל"ט בביהמ"ד הגדול דקייט"ל בויליאמסבורג יצ"ץ

באשעפער אין אלע ענינים.

און די זעלבע אין עזרת נשים, מזאל פירן שיינע הייליגע ערליכע אידישע הייזער, צניעות'דיג, און אזוי ווי עס דארפן זיך צו פירן נשים כשרות בישראל.

דער אויבערשטער זאל העלפן אז אונז זאל מיר קענען אויספירן די אלע ענינים וואס מ'האט זיך מקבל געווען, דער אויבערשטער וועט העלפן פון הימל וועט מען משפיע זיין פאר יעדן איינעם כל מילי דמיטב, און א גוטע וואך.

א גוטע וואך, און א גוט געבענטשט יאר, דער אויבערשטער זאל העלפן די קומענדיגע יאר זאל זיין א גוט געבענטשט יאר אין אלע ענינים.

שטייען מיר יעצט נאך די הייליגע טעג, אונז דארף מיר געדענקען די אלע גוטע ענינים וואס מ'האט זיך מקבל געווען במשך פון ראש חודש אלול ביז מוצאי שמחת תורה, די אלע גוטע ענינים, גוטע קבלות, גוטע מנהגים וואס מ'האט זיך מקבל געווען זיך צו פירן.

אין מענער שול, מזאל לערנען, די עלטערן, די בחורים, די קינדער אלע זאלן זיין און לערנען בהתמדה רבה, דאווענען ערליך און דינען דעם

מערכות ישראל סבא

המערכה על טהרת החינוך בעיה"ק ירושלים תובב"א

• **אגודת 'שומרי תורה' בראשות הגה"ק ר' יוסף חיים מצליח' לבדד את 'בן יהודה' מקהל ה'**

מן הענין לציון שכבר מימיו הראשונים לעלייתו של בן יהודה, בעודו מתנהג בצביעותו, הכיר בו הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפעלד זצ"ל, ועמיתיו חברי אגודת 'שומרי תורה', כאבן נגף בטהרת החינוך בארץ ישראל, ועל אף ערפם החזק של כל המהרסים שנתלקטו אלו, הצליחה חברת 'שומרי תורה' יחד עם בתי הדינים שברושלים, לבדודו מקהל ה', עד אשר אנשי ירושלים לא היו שועים ומתייחסים לדבריו ולכתביו, ואף בא הדבר הזה לידי ביטוי במכתבם של גדולי ירושלים לאחד מרבני המושבות, אשר בו מטיפים לו מוסר על מה שנזדקק לדבריו של בן יהודה בעיתוננו, 'השקפה', וניהל עמו ויכוח בעיני הדת.

• **'בן יהודה' מסית את עם ה' נגד רבה של חברון**

אך אם הפעם ויתרו ראשי כ"ח על שאיפתם, לא השלימו עם זאת המהרסים האפיקורסים בארץ בראשות בן יהודה, והלה הוסיף להסית בלי הרף מעל דפי עיתונו המשווק 'השקפה', לבל יתחשבו בדעת רבה של חברון, ולהקל את ציאו הספר, הללו גם ביאז מכליהם כאשר שמעו באיזה שמחה והתלהבות קיבלה קהילת חברון את בשורת ההחלטה ביום כ"ה כסלו תרס"ה על אי הקמת בית הספר, ובעיתון זה עצמו, מסופר כך: 'בהגיעו אליהם הבשורה כי לא יפתח בית הספר, הבטיחו נדבות ושתו יי"ש, וערכו שמחה של מצוה'.

• **הקמת בית הספר 'אליאנס' ע"י המהרסים**

אולם לדאבון לב שמחתה של הקהילה לא

ארכה הרבה, למגינת ליבם של אנשי הישוב החרדי שבחברון וירושלים, שמיד עם פטירתו של הגאון השדי חמד זצ"ל רבה של חברון, אשר עמד בראש המערכה, כעבור מחצית השנה בלבד מההחלטה ששללה את הקמת בית הספר, נפתח בית הספר 'אליאנס' בחברון, אמנם גם אז הייתה ניכרת רישומה של המערכה, ובמשך תקופה ממושכת התחנכו בבית הספר שם רק ילדים אחדים מעדות הספרדים בלבד, וכל הקהילה האשכנזית הוסיפה לשמור אמונים לתלמודי התורה והחינוך המקובל.

• **שוב סערה בפתח תקוה**

בד בבד עם המערכה בחברון החלו שוב סוערים מערכות החינוך בפתח תקוה, מנהל מפעלי ראטשילד שביקר במקום התפרץ לחדרי התלמוד תורה שהוקמו שם בעמל וביזע רב שהשקיעו שם רבני ירושלים, וגידש את המלמדים בזרוע.

• **אגודת 'שומרי תורה' באים לישע אחיהם בפתח תקוה**

סערת רוחות איומה קמה במקום ושוב ירדה משלחת מרבני ירושלים בראשות הגה"ק רבי זרח בראווערמאן זצ"ל לפתח תקוה כדי לעמוד לישע אחיהם, ובמאמצים על אנושיים גייסו סכום כספי גדול, רכשו מגרש והקימו עליו בנין פרטי לתלמוד תורה, המהרסים שענייהם היו צרות בפעולה זו הלשינו על כך בפני הרשות,

ובמשפט שהתנהל כנגדם יצא צו להרוס את בנין התלמוד תורה, אגודת 'שומרי תורה' שביטניים אושרה על ידי השלטונות, קראו לאסיפה דחופה בראשות הגה"ק רבי שמואל סאלאנט זצ"ל, ועל פי תביעתה הועבר המשפט לדיון מחודש בקושטא בירת הממלכה העות'מנית, ושם בוטל צו ההריסה.

• **המצב הקשה שפקד את אגודת 'שומרי תורה'**

בשנת תרס"ה אחרי שבע שנות פעולה במורכות, פקד משבר חמור את האגודה שעמדה לפני חיסול מוחלט, בגין נשירת העסקים מבין שורותיה מקווי העמידה במערכה, ובעיקר מהמחסור הכספי, שבא מתוך הוצאתיה המרובות על שכירת מלמדים ובנינים לתלמודי התורה.

• **מסירות נפשו של הגה"ק ר' יוסף חיים זצ"ל**

עובדא מעניינת על תקופת משבר זו, היה מספר הגה"ק רבי יוסף חיים זצ"ל בעצמו, ללא שום גיגונים של ענווה עשויה והחזקת טובה לעצמו, שבאחד מן הימים ההם שח לפניו הגה"ק רבי זרח בראווערמאן זצ"ל, על מלמד אחד שזקוקים לו באחת המושבות, אלא שאין בקופת האגודה בכדי לשלם לו את דמי השכירות, והגה"ק רבי יוסף חיים שמע את הדבר, ועל אחר התחייב לשלם שני נאפוליון מדי חודש מכיסו הפרטי, בעוד הוא עצמו ובני ביתו רעבו ללחם.

• **התאחדות שבמרוקו ל'ימינה' של אגודת 'שומרי תורה'**

תקופה קשה עברה אז על האגודה אך מפליא הדבר שבתקופה זו, נמצאו לה גואלים שסייעו בעדה עוד להרחיב את שורותיה ולהרבות את פעליה בצורת הצטרפות של גדולי ישראל ועסקנים מחוץ לארץ, גם התאחדות החרדים שבפראנקפורט בראשות הרה"ג רבי יצחק אייזיק הלוי זצ"ל בעל ה'דורות הראשונים', החלה תומכת באגודה הירושלמית ביד רחבה, ואכן האגודה פריסה אז את מצורתה על פני רוב המושבות החדשות בהקמת בנינים לתלמודי התורה, ובשיגור מלמדים ומחנכים בכל רחבי הארץ, אגודת 'שומרי תורה' גם נהגה מפעם לפעם לפרסם את האיסורים על בית הספר בכרוזים ובמודעות, ולהפיץ חומר הסברה על דרך החינוך הטהור.

• **'שומרי תורה' לימין ראשי קהילת בירות שבלבנון**

גם מחוץ לארץ החלו פתים אל אגודת 'שומרי תורה', בשאלותיהם בעניני חינוך שעלו על הפרק, בשנת תרס"ז כאשר עמדו אחדים מהקהילה היהודית בבירות שבלבנון ליסד גן ילדים ברוח המתחדשים, פנתה הקהילה לאגודה זו בשאלה, האם דבר זה מותר או לא, והאשי 'שומרי תורה' מהירו להשיב להם את תשובתם באיגרת ארוכה אשר עליה חתמו כל גדולי ירושלים דאז, בגנותו של מוסד מעין זה.

המשך יבוא אי"ה

Cong. Yetev Lev
D'Satmar
JERUSALEM

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
ע"י ח"ק ירושלים תובב"א

רח' יונה 20 • ע"י ח"ק ירושלים תובב"א • ת.ד. 57838 • JERUSALEM • YONAST 20

כל מי שעומקים בצרני ציבור באמונה הקב"ה ישלם שגורם

בעבור עלינו ירח האתנים, נרע בשיר ורגנים, קדם הני אברכים מופלגים וחשובים, כולם ברוזים ואהובים, אשר הטו שכם אחד לטובת אנשי שלומינו, למען הרמת קרן קהילתנו, ולמען יעבור בהתרוממות זמן שמחתנו.

לשובע ולא לרזון

הר"ר **גבריאל פעלבערבוים** הי"ו
הר"ר **צבי ארי ראזנבערג** הי"ו
הר"ר **יודא ארי וויינבערגער** הי"ו
הר"ר **יעקב בן ציון ווייס** הי"ו
אשר סדרו והכינו את הקידוש דבא ביום שמחת תורה

בזכות הבל פיהם של תשב"ד

הר"ר **יואל יאקאב** הי"ו
הר"ר **יואל בינדער** הי"ו

על התמסרותם למען ילדי התשב"ד בכל עת התקפות באופן נפלא

מ"י שברך אבותינו הוא יברך...

הבה"ח **משה יונה קויפמאן** נ"י
על עזרתו המרובה בכל לילי חול המועד בהכנת ובארגון השעודות

ברכה קובע לעצמו

הר"ר **יואל גאלדבערגער** הי"ו
על פעולותיו הגדולים בכל חודש תשרי העעליט לעמוד לימין אנשי בסיודו הבימדי ובבניית הסוכה שיהא הכל מסודר עצה"ט באופן נאה ומשובח

זו תורה וזו שכרה

הרה"ח ר' **שמואל ראטער** הי"ו
חבר הנהלת מוסדותינו וחבר הנהלת כוללנו
אשר סידר השיעורי תורה בימי חול המועד להגדיל תורה ולהאדירה

מזמור לדו"ד

הרה"ח ר' **דוד מאיר ווייס** הי"ו
חבר הנהלת מוסדותינו וחבר הנהלת כוללנו

וברכה מיוחדת קדם בניו הבחורים החשובים נ"י

אשר עמלו ללא לאות במסירות רב בארגון השעודות בלילי חול המועד וכן על נדבות הגדולה כל המיני מתקה לילי התשב"ד בעת התקפות

קו"ל קו"ל יעקב

הר"ר **יעקב משה שטערן** הי"ו

אשר סידר את מערכת המגביר קול בעת השיעורי תורה ובשעודות האופייניות

שיר וקול תודה

הר"ר **יואל ברמי קליין** הי"ו
הר"ר **עמרם בינדער** הי"ו

אשר כיבדו את ה' בגורגם בעת שמעך שבת פחת השואבה

אחרון אחרון חביב

הר"ר **חיים זאב פייערוערגער** הי"ו

שמעך נלצח על כל מלאכת הקודש מרישא ועד גמירא בסיודו הבימדי בכל חודש תשרי העעליט ובמיוחד הגדיל עשות בעריכת וארגון השעודות בכל לילי חול המועד לשמחת לב אנ"ש

ישלם ה' פעלם ותהא משכורתם שלימה מאת ה', ובזכות פעולתיהם למען הכלל, יזכו לשפע ברכות מדעת עליון ומשמי מעל.

כ"ד אסירי התורה

הנהלת הקהילה - הנהלת התאחדות אברכים

יסודי התורה

זהותו של יוחנן כהן גדול

דף ט. ושמונים ששמש יוחנן כהן גדול.

זהותו של יוחנן כהן גדול שנויה במחלוקת הראשונים, וזה לשון המלכת שלמה מס' מעשר שני פ"ה משנה ט"ו: יוחנן כהן גדול - זהו ששימש שמונים שנה בכהונה גדולה ולבסוף נעשה צדוקי וחשמונאי היה כך מצאתי כתוב וכו', אבל הרמב"ם ז"ל כתב בריש פרק ט' להלכות מעשר, יוחנן כהן גדול שהיה אחר שמעון הצדיק, וכתב שם בבסוף משנה אתא לאפוקי שלא נאמר אותו יוחנן כהן גדול ששימש בכהונה גדולה שמונים שנה ובסוף נעשה צדוקי, ע"כ, ובהקדמות הרמב"ם ז"ל לסדר זה בפרק שישי, כתב בפירוש, יוחנן כהן גדול הוא יוחנן בן מתתיהו, ע"כ, ויש אומרים שהוא ינאי המלך המוזכר בקידושין פרק האומר שהרג חכמי ישראל, וכדאיתא בפרק תפלת השחר דף כ"ט, תרי ינאי כהן גדול הוהו, וזה לשון הרמב"ם ז"ל בפרק האומר דקידושין דף פ"א ע"ב, נזקק בו מיות, וזו היא מיות שהיה לו בסוף, דינאי זה הוא האומר בברכות שהוא יוחנן כהן גדול, ששימש בכהונה גדולה ארבעים שנה, ולבסוף נעשה צדוקי ומבני חשמונאי היה.

ובסדר הדורות ח"א, ג' אלפים תרמ"ב כתב: יוחנן בן שמעון בן מתתיהו מלך ג' אלפים תרמ"ב, מלך החמישי לחשמונאים, ונקרא גם כן הורקנוס, גם ינאי, ועלה עליו תלמי מלך מצרים, ויפלו דרלו חללים וימלט תלמי אל עיר תגון, ותבוא העיר במצור, וצויה המלך תלמי להעלות אימו של הורקנוס על החומה ולהכותה בשוטים לעיניו בה, ונכמרו רחמי בנה ונטה מעליו, אף על פי כן הרג תלמי את אב המלך, ונס למצרים, שנת ד' למלכותו, ג"א תרמ"ו, עלה אנטיוכוס פיוס על ירושלים וכו', ויעביר קול במלכותו לנהוג מנהג הצדוקים ובייתותם, והמלך זקן לאחר ששימש בכהונה גדולה נעשה צדוקי, ומלך כ"ז שנים, ויסיפון כתב ל"א שנים.

ובספ"ק בני יששכר (מאמר חודש כסלו - טבת, מאמר ד - הלל והודאה) כתב: וירצה עוד אומרו בן יוחנן דייקא, הנה אמרו בגמרא שהנה הזה (וכל מצות הלכות נר חנוכה) לא ניתן לכתוב רק הוא מבחינת תורה שבעל פה, וכבר ידעת התורה שבעל פה הוא מה שאין הצדוקים מודין בה, והנה יוחנן כהן גדול, שימש שמונים שנים בכהונה גדולה ולבסוף וכו', הנה להיות שאעפ"כ היה צדיק גמור והיה שגאה לפי שעה, (ועין בכתבי הארז"ל שהדבר הזה בא לו מחמת איזה ענין במסירות הנפש בנפילת אפים, הנה תתבונן שהיה זה רק כעין משגה לגדול וקדוש כמוהו הבן, על כן) הנה בא מתתיהו בס' ותיקן מצוה בתורה שבעל פה, והאיר נרותיה לדורות, וזהו שסיימו בהודאה וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמן וכו' לשמן דייקא, בסוד הכתוב ויעש דוד שם, דדשו בו בזה"ק מלכותא קדישא סוד תורה שבעל פה, ובה נעשה תיקון גדול להפגם לא ירגע מצדיק ענינו וברא מזכה אבא, והש"י יודע האמת ודבריו בדרך אפשר.

אתקינו סעודתא

עניני מאכלי שיבת (כט) מאכלי יום השבת

לקדש על יי"ש בכלי קטן

יש ללמוד זכות על העושים קידוש על יין שרף בכלי קטן, מכפי מה שכתב הצ"ח ז"ל סוף פסחים כי כמ"ש הט"ז ז"ל שברכה אחרונה דיי"ש הוא גם על שיעור קטן, מצד שמעט ממנו נרגש הרבה, ואלי כן יש לומר גם בזה לגבי שיעור קידוש היום. (משל אברהם, בושאטש)

מי שמקדש בביתו על יין שרף אין צריך שיעור, ואף על כוס קטן יכול לקדש, וזקם הקדוש מוהר"ם זצ"ל אמר שהיהודי הקדוש היה מחדר דוקא לעשות קידוש היום על כוס קטן, כדי לחרות שההלכה כט"ז לענין בורא פשות, וכן נהג רבינו הק' מלבלך זי"ע, והקד' מראשני זי"ע, והקד' מוהר"ם מבעלזא, והקדוש מעיר חדש הנקרא דער גוטער יוד זי"ע הראה לאנשים בעת שהקדוש זצ"ל מצאנו היה מקדש על כוס קטן, ואמר להם לעזוב הלכה למעשה ממנו, כי הוא בר סמא שאין צריכים שיעור בקידוש היום בין שרף, וכן עמא דבר. (שור הר, רימב"ב)

שיטתה המקדש מלא לוגמיו מהיי"ש

ולענין אם מקדשין על יי"ש ע"ש בבה"ט ס"ק ז', ובשו"ת שם, לענין קידוש של יום, והאינא נהוג עלמא לקדש ביום על יי"ש ואין לעשות כן אלא כשיכול לשתות מלא לוגמיו בלי הפסק בינתיים, כמשי"ל סי' רע"ב בשם האיר ואם אין לו יין ואינו יכול לשתות מלא לוגמיו כאחד יש לו ליתן לשתות מכוס זה גם לאי מהמסובין או לב' עד שבטעימת כולם יהי מלא לוגמיו, וכמשי"ל סי' תע"א דעת י"א, ובא"ר כי שנראה שם עיקר ע"ש, וא"כ עכ"פ יש לנהוג שאחד יקדש על כוס שיש בו רביעית, ויוציא גם האחרים וישתו גם האחרים מכוס זה שיהי בין כולם מלא לוגמיו, או שהמקדש ומוציא אחר ישתה בכמה פעמים בלא הפסק מלא לוגמיו, וכמ"ש סי' רע"ב ועי' בבית יעקב סי' נ"ז, אבל מה שנתנין לפני א' כוס קטן שאין בו רביעית והוא מקדש עליו בפני עצמו אין זה נכון, ועי' לעיל סי' ר"י, ולענין קידוש במקום סעודה בקידוש של יום עי' לעיל סי' רע"ג דשרי אף אם אוכל אחריו פת כסנין, אבל מני תרגומא וקא"ו לא מהני וגם בשתיית כוס לא מהני רק כשהמקדש עצמו ישתה ע"ש, ועי' ברי"ד דמספר הכוונות שסידר מהר"ש וויטאל מוכח דקידוש היום הרב היה אומרו מיושב, וכן נהגו רבנן קשישי בעה"ק ירושלים תוב"ב. (שערי תשובה, סי' רפ"ט ס"ק)

סדר קידוש היום

יש נהוגין לפתוח מתחלה פסוק ושמרו בני ישראל וגו' או זכור את יום השבת עד ויקדשוהו ויש מההמון שפותחין מעל כן בדרך וגו' ושלא כדן הוא דכל פסוקא דלא פסקיה משה אגן לא פסקין. (משנה בורה, סי' רפ"ט ס"ק)

רבינו מצאנו התחיל קידוש ביום השבת מעל כן בדרך, וכמנהג רבו הקדוש מראשני, ע"כ. (י"א אורות)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פניה"ק ירושלים תוב"א

ברכת מזל טוב

באותות כבוד ויקר וברגשי גיל ושמחה, הנני משגרים בזה ברכותינו ואחולט, אל מול ידידינו אנ"ש פניה"ק.

הגה"צ דומ"ץ דקהילתינו שליט"א
לרגל חולדת נפשו

הרה"ג ר' ישראל דוב קליין שליט"א
מנהל רוחני דמוסדותינו הן
לרגל הכנס בט לעוהתח"מ
ה"בר מצוה" ביום שלישי באולם "טב לב"

הר"ר מרדכי יואל שווארץ הי"ו
לרגל חולדת בתו
הקידושא רבה"ב בביתו רח' בר אלן 25 כ"א

יבך את בית ישראל

בסימן טוב, ברכות לרוב, קדם גיסי האי גברא ויקרא, עוסק למען הכלל וחפז תדירא, מרבין תורה לתלמידים, לקרוב לשטים.

הרה"ג ר' ישראל דוב קליין שליט"א
לרגל הכנס בנו לעוהתח"מ

יהי"ר שזוכה לראות בנים ובני בנים שתולי תנים סביב לשולחניו, אך טוב וחסד ירדפוך כל ימך, אמן.
הכ"ד גיסק, השמח במחלתו: יוסף חיים גרינוואלד

הוצאות הגליון מתגב ע"י

הרה"ג ר' ישראל דוב קליין שליט"א
לרגל הכנס בנו לעוהתח"מ

הרה"ג ר' יהושע גראס הי"ו
לעי"ז אביו הרה"ר מנחם זאב ב"ד אלהן
שלמה ולמן זל
נלבד כ"ד תשרי תשמ"ב

הרה"ר יצחק הערשקאוויטש הי"ו
לעי"ז אחיו הבה"ח אברהם שמחה ב"ד
מרדכי צבי זל
נלבד כ"ח תשרי תשנ"ד

הרה"ר מרדכי יואל שווארץ הי"ו
לרגל חולדת בתו

ברכת מזל טוב

שלוחה בזה ברכותינו לידידינו הנעלה

הרה"ר מרדכי יואל שווארץ הי"ו
לרגל חולדת בתו למז"ט

יהי"ר שרחה רוב תענוג ונחת דקדושה סכל ירה
כעמיתו וברכת יד"ך המדום איתן בשוא
בשיער של הרב ר' מנחם הלל פאלאטשעק שליט"א

מוסדות יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פניה"ק ירושלים תוב"א

והריקוץ לכם תרבה עד קרי"ד

שיר ושבעה הלל וזמרה, נברך בזאת השורה, לכבוד האי גברא רבא ויקרא, איש אשר בו רוח חבוטה, עושה ומעשה באמונה, מסור למענו בכל צעד ושעל, מחונן משמי מעל, מוסר עצמו למען הדין המסורה, משקיע רוב כוחו ואונו לטובת התלמידים באמונה, הוא האיש אשר עומד לנו לסעד ועזרה, ברוח טיבה ובנפש מסורה, להגדיל תורה ולהאדירה, ברוחו הטיבה ובטובו לע משפיע, בתורה וחסידות מפורסם וידוע, נודע בשערים, בדרשותיו ודקרים, נאה דורש ונאה מקיים, להשריש בלב תלמידיו תורה ויראת שמים, שמו משבחים ומפארים.

הרה"ג ר' ישראל דוב קליין שליט"א

מנהל רוחני דת"ת וישי"ק דמוסדותינו הן
לרגל הכנס בט לשל חתרה והמצוות בשעטפ"צ

וזאת דברכה, ברגשי הערכה, שזכה מע"כ להמשיך בפעלו פי שתיים, וישלם לו הקב"ה שכרו בכפלים, ותעבר עתידותיו, שזכה להמשיך להרבין תורה ויראת שמים בתוכו, ובשכר זאת זכה לראות רוב חת בעמלו, שמחה וששון באהלו, עדי מכה בקרוב הימים, לתשעת עולמים, בבית משה צדיקו, ומלכנו בראשיתו, אמן ואמן.

הכ"ד החותמים בהערכה והערכה

הנהלת המוסדות הנהלת התלמוד תורה הנהלת הישיבה קטנה